

Od 21 lipca 2012 r. nowe obowiązki dla zatrudniających cudzoziemców.

SPRAWDŹ DOKUMENT POBYTOWY CUDZOZIEMCA¹ i przechowuj kopię !

Ustawa z dnia 15 czerwca 2012 r. o skutkach powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom nielegalnie przebywającym na terytorium Polski (Dz. U. z dnia 6 lipca 2012 poz. 769), która wejdzie w życie z dniem 21 lipca 2012 r. nakłada nowe obowiązki na podmioty powierzające wykonywanie pracy cudzoziemcom będących obywatelami państw trzecich¹ dot. sprawdzania dokumentów pobytowych cudzoziemca.

Cudzoziemcy mogą wykonywać pracę w Polsce, jeśli posiadają zezwolenie na pracę (chyba, że na mocy przepisów szczególnych nie potrzebują takiego zezwolenia) oraz przebywają legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

DOKUMENTEM uprawniającym do pobytu na terytorium Polski może być ważna wiza (np. *wiza krajowa (symbol D) lub wiza Schengen (symbol C)*) lub zezwolenie pobytowe (i wydana na jego podstawie karta pobytu). Informacje dot. wzorów dokumentów uprawniających do pobytu na terytorium RP są dostępne na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej **Urzędu do Spraw Cudzoziemców**:

<http://www.bip.udsc.gov.pl/?cid=73>

ścieżka:

<http://www.bip.udsc.gov.pl/> (Działalność) Informacja w sprawie wzorów dokumentów

PAMIĘTAJ !

Jeśli chcesz zatrudnić cudzoziemca¹ i masz już dla niego zezwolenie na pracę lub jest on zwolniony z konieczności posiadania zezwolenia na pracę²:

- **sprawdź – przed podjęciem pracy przez cudzoziemca (!)**, czy posiada on ważny dokument uprawniający do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- zrób kopię tego dokumentu
 - **i**
- **przechowuj kopię** tego dokumentu przez cały okres świadczenia pracy przez cudzoziemca.

Obowiązki dotyczą wszystkich podmiotów powierzających pracę cudzoziemcom zarówno na podstawie umowy o pracę, jak i umowy cywilnoprawnej (np. umowy zlecenia, umowy o dzieło).

¹ Nie dotyczy obywateli UE, innych państw Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG), Konfederacji Szwajcarskiej oraz członków ich rodzin.

² Np. w związku z zarejestrowanym w powiatowym urzędzie pracy oświadczeniem o zamiarze powierzenia wykonywania pracy temu cudzoziemcowi.

UWAGA !!!

**Jeśli już zatrudniasz cudzoziemca¹ w dniu 21 lipca 2012 r. (tj. w dniu wejścia w życie ustawy)
masz 45 dni na uzupełnienie dokumentacji o kopię dokumentu pobytowego tego cudzoziemca! (tj. do 4 września br.).**

Ustawa, a zatem i ww. obowiązki **nie dotyczą** przypadku, gdy zatrudnianym cudzoziemcem jest:

1. obywatel Unii Europejskiej (UE),
2. obywatel Islandii, Lichtensteinu lub Norwegii (państwa EOG),
3. obywatel Konfederacji Szwajcarskiej (CH)
4. członek rodziny osoby, o której mowa w pkt. 1-3, tj.:
 - a) mąż obywatela UE (EOG, CH)
 - b) bezpośredni zstępny (dziecko) obywatela UE (EOG, CH) lub jego małżonka, w wieku do 21 lat lub pozostającego na utrzymaniu tego obywatela lub jego małżonka,
 - c) bezpośredni wstępny (rodzic) obywatela UE (EOG, CH) lub jego małżonka, pozostającego na utrzymaniu tego obywatela lub jego małżonka.

Wypełnienie ww. obowiązków oraz zgłoszenie cudzoziemca do ubezpieczeń społecznych (o ile jest to wymagane) umożliwia uwolnienie się od kary za zatrudnianie nielegalnie przebywającego cudzoziemca, np. w przypadku, gdyby okazało się, że cudzoziemiec przebywa jednak w Polsce nielegalnie, a jego dokument pobytowy został np. sfalszowany (oczywiście pod warunkiem, że nie wiedziałeś, że dokument jest sfalszowany).

W przypadku już zatrudniających cudzoziemca¹ w dniu 21 lipca 2012 r. (tj. w dniu wejścia w życie ustawy) ustawa przewiduje termin 45-dniowy (tj. do 4 września br.) na przesłanie – w razie potrzeby – korekty zgłoszenia cudzoziemca do ubezpieczeń społecznych (ZUS).

KARY za zatrudnianie nielegalnie przebywającego cudzoziemca:

Za wykroczenia:

- kara grzywny nie niższa niż 3.000 zł za powierzanie wykonywania pracy cudzoziemcowi nieposiadającemu ważnej wizy lub innego dokumentu uprawniającego do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej³;

- karze grzywny do 10.000 zł za **uporczywe** powierzanie wykonywania pracy **cudzoziemcowi przebywającemu bez ważnego dokumentu** uprawniającego do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, **w przypadku gdy praca ta nie ma związku z prowadzoną przez powierzającego wykonywanie pracy działalnością gospodarczą⁴.**

³ art. 120 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415, z późn. zm).

⁴ art. 11 ustawy z dnia 15 czerwca 2012 r. o skutkach...

Za przestępstwa:

- grzywna lub kara ograniczenia wolności⁵ za:

- powierzenie pracy **małoletniemu** cudzoziemcowi przebywającemu nielegalnie;
- **równoczesne** powierzenie pracy **wielu** cudzoziemcom przebywającym nielegalnie;
- **uporczywe** powierzanie pracy nielegalnie przebywającemu cudzoziemcowi, gdy praca ta ma **związek z prowadzoną działalnością gospodarczą**.

- kara pozbawienia wolności do lat 3⁶ za:

- powierzenie pracy cudzoziemcowi będącemu **ofiara handlu ludźmi**;
- powierzenie **pracy w warunkach szczególnego wykorzystania** (wyzysku).

Ponadto, skazani za jedno z ww. przestępstw podlegają „automatycznemu” wykluczeniu z postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, tzw. zamówienia klasycznego, przez okres 1 roku od dnia uprawomocnienia się wyroku.

W razie skazania za przestępstwa, sąd może orzec dodatkowy środek karny, polegający na:

- pozbawieniu dostępu do środków europejskich pochodzących z funduszy strukturalnych, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Rybackiego oraz środków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej, na okres od roku do 5 lat;
- zwrocie równowartości środków europejskich uzyskanych w okresie 12 miesięcy poprzedzających wydanie wyroku;

Karalne jest również podżeganie i pomocnictwo.

Ustawa przewiduje także odpowiedzialność podmiotów zbiorowych w powyższym zakresie.

Ponadto,

Wynagrodzenie wypłacane nielegalnie przebywającemu cudzoziemcowi (wraz z podatkiem i składkami) nie jest zaliczane do kosztów uzyskania przychodów osób fizycznych i prawnych. Jednocześnie ustawa przewiduje ułatwienia dla nielegalnie przebywających cudzoziemców w dochodzeniu roszczeń z tytułu wynagrodzenia.

W przypadku zatrudnienia nielegalnie przebywającego cudzoziemca przez agencję pracy tymczasowej podlega ona wykreśleniu z rejestru agencji zatrudnienia.

⁵ art. 9 ustawy z dnia 15 czerwca 2012 r. o skutkach...

⁶ art. 10 ustawy z dnia 15 czerwca 2012 r. o skutkach...

UWAGA!

Jeżeli masz podwykonawcę, który zatrudnia cudzoziemców¹:

- **poinformuj** go o skutkach powierzania pracy cudzoziemcom przebywającym nielegalnie
- **sprawdź**, czy podwykonawca zgłosił cudzoziemców do ubezpieczeń społecznych

Wykonawca może zostać zobowiązany do poniesienia poniższych kosztów dot. nielegalnie przebywającego cudzoziemca w przypadku, gdy podwykonawca zatrudniający cudzoziemca okaże się niewypłacalny, egzekucja wynagrodzenia okaże się bezskuteczna a także, gdy będzie przemawiał za tym szczególny interes cudzoziemca:

- wypłaty cudzoziemcowi zasądzonego zaległego wynagrodzenia oraz związanych z nim świadczeń;
- pokrycia kosztów przesłania należności cudzoziemcowi, który wyjechał z Polski;
- pokrycia kosztów wydalenia cudzoziemca.

Ustawa⁷ przewiduje, że wykonawca, nie ponosi odpowiedzialności w powyższym zakresie, jeżeli wykaże, że spełnił wymagania należytej staranności.

Zasada ta dotyczy głównego wykonawcy oraz wszystkich wykonawców pośredniczących pomiędzy wykonawcą a podmiotem, który powierzył pracę cudzoziemcowi.

W razie poniesienia ww. kosztów przysługuje prawo regresu.

Ustawa z 15 czerwca 2012 r. o skutkach... wdraża do polskiego porządku prawnego dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/52/WE z dnia 18 czerwca 2009 r. przewidującą minimalne normy w odniesieniu do kar i środków stosowanych wobec pracodawców zatrudniających nielegalnie przebywających obywateli krajów trzecich.

Poniżej tekst ustawy z dnia 15 czerwca 2012 r. o skutkach powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom nielegalnie przebywającym na terytorium Polski (Dz. U. 2012 poz. 769).

Opr 16.07.2012

⁷ art. 6 i 7 ustawy z dnia 15 czerwca 2012 r. o skutkach...